

Economische paleisrevolutie

Columns - 2 juni 2020 - Auteur: Carsten Brzeski

Europa wrijft zich de ogen uit. Duitsland maakt een bocht van 180 graden en is plots voorstander van transfers en gemeenschappelijke financiering in de EU. Wat op het eerste gezicht lijkt op een late liefdesverklaring van Angela Merkel aan Europa en een laatste politieke stunt, blijkt op het tweede gezicht het gevolg van een nieuwe lichting economen op de Duitse ministeries.

‘Ordnungspolitik’, bezuinigingen en structurele hervormingen. Jarenlang draaiden Duitse economen (behalve een handvol enkelingen, onder wie deze schrijver) die plaat grijs. Het was een soort sekte, overtuigd van de superioriteit van hun economisch geloof. Gecombineerd met Duitse regeldrift was er weinig ruimte voor debat.

In de beginjaren van de financiële crisis zaten even twee andersdenkenden aan de knoppen: Jörg Asmussen en Jens Weidmann. Zij bereidden ruimer denkende conjunctuurpakketten en de eerste redding van Griekenland voor. Voor het hoogtepunt van de eurocrisis was de een bestuurslid bij de Europese Centrale Bank en de andere voorzitter van de Duitse centrale bank.

Sinds het verbleken van hun ster heerst op de ministeries en in de brede publieke discussie de Ordnungspolitik, regelmatig verder aangewakkerd door de Target2-discussie van de televisieprofessor Hans-Werner Sinn. Het ministerie van Financiën, onder de leiding van Wolfgang Schäuble, werd gedomineerd door juristen en de hoofdeconoom van het ministerie was de dogmatische geestelijke vader van de Schwarze Null (nul euro nieuwe schulden aangaan), Ludger Schuknecht.

Na het vertrek van Schäuble als minister vond onder zijn opvolger Olaf Scholz een stille revolutie achter de schermen plaats. Jakob von Weizsäcker, gestudeerd in Bonn, Lyon en Parijs, voormalig Europees Parlements lid en onderzoeker bij onder andere de denktank Bruegel, werd de opvolger van Schuknecht. De eerste visiting professor op het ministerie ooit, Tom Krebs, was al lang voorstander van meer investeringen, en SPD-staatssecretaris Jörg Kukies kwam van de zakenbank Goldman Sachs en studeerde in Parijs, Harvard en Chicago.

Op het ministerie van Economische Zaken, waar minister Peter Altmaier net zijn zegen gaf aan de staatssteun voor Lufthansa, heeft Philipp Steinberg de positie van hoofdeconoom. Steinberg is in de VS geboren en heeft onder andere in Parijs gestudeerd. Een revolutie van de internationalen.

Er is de nieuwe houding van Duitsland jegens het Europees herstelfonds, de forse staatssteun (aan Lufthansa) zonder de vereiste van nationalisering of bestuur door de staat, en er zijn nog meer stimuleringsmaatregelen in het vooruitzicht. Dit is een niet te onderschatten kentering in de Duitse politiek en in het economisch denken.

Ja, de coronacrisis heeft deze ontwikkeling versneld en laat de verandering in het beleidsdenken op de voorgrond treden. De heropbouw na corona, de nood aan Europese solidariteit, maar ook het welbegrepen eigenbelang door het steunen van belangrijke exportmarkten. Het zijn tekenen van een nieuwe koers, die al voor de coronacrisis was ingezet door een verandering van de bemanning op het staatsschip. 'Traumschiff', heet de eindeloze, en eindeloos populaire Duitse versie van de tv-serie 'Love Boat'. Vooraleer Angie binnenkort als kapitein afzwaait, verspreidt ze nu in en voor Europa veel love.

Deze column is met toestemming overgenomen uit de Belgische krant De Tijd

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/38071/economische-paleisrevolutie>